

et Ord, at den reent ud sagt vilde demoralisere Valget; det vilde ikke længere blive politiske Valg, der vilde ikke blive saadanne Elementer tilbage, som kunne løste Valgbevægelsen op over det Private og Smaalige. Det Hele vilde løse sig op i uansvarlige Tilfældigheder, forbi den Factor, der blev afgjørende, var altfor minime. Dersom Grundloven havde villet have en Anvendelse af Forholdstalsvalgmaaden i Kjøbenhavn ligeoverfor samtlige Vælgere, maatte den have ordnet det hele Forhold paa en gauste anden Maade. Man maatte da f. Ex. i Kjøbenhavn have ladet samtlige oprindelige Vælgere vælge Landsthingsmænd under Et over hele Staden ved Forholdstalsvalg, eller Valgmænd, der med sædvanlig Stemmeleerhed udnævnte Landsthingsmænd, saa havde der været givet et Udgangspunkt, stort nok til at rumme en virkelig alvorlig Valgbevægelse, saa var Sagen en anden; men, med middelbare Valg, saaledes som Forholdene nu foreligge, saa vilde virkeligt al politisk Charakter ved Valgene op- høre, ethvert politisk Sammenhæng mellem Kjøbenhavns Vælgere og Kjøbenhavns Landsthingsmænd ophøre, hvis man i de enkelte Folkethingkredse vilde igjennem Forholdstalsvalgmaaden lade vælge et stort Antal Valgmænd, der atter ved Forholdstalsvalg kaarede Landsthingsmænd. Derhos er det naturligtvis vedblivende min aldeles bestemte Overbeviisning, at en saadan Fremgangsmaade vilde være i ligefrem Strid med Grundloven. Havde Grundloven villet en saadan Fremgangsmaade, saa havde den sørget for en vis Lighed mellem de forskjellige Valgcorporationer, hvoraf Valgene til Landstinget fremgaa; saa havde man ikke indrettet det saaledes, at der ikke kunde være Tale om hele den heromhandlede Fremgangsmaade med Hensyn til Valgmandsvalgene paa Landet. Det er en saa skjærende Uforholdsmæssighed, at man aldrig vilde være gaaet ind paa, dersom det virkelig skulde have været Tanken, om man end nu bagefter har troet, at det ialtfald nok lod sig forene med Grundloven. Dog alt dette er tidligere forklaret. Min Hovedbemærkning idag er, jeg gjentager det, en Indsigelse mod den Paastand fra det ærede kongevalgte Medlems (Fischers) Side, at

Minorsiteten vilde være rettløse. Jeg paastaar, at dette be- roer paa en Bundering af de factiske Forhold, som ved nærmere Overveielse og efter Erfaringsens Vidnesbyrd viser sig ikke at være be- grundet.

Madvig: Hvad jeg vilde have sagt, er nu for en væsentlig Deel udtalt af den ærede Ordfører. Der er her Spørgsmaal om, hvad der er Grundlovens Bud, og til dette maa vi holde os, naar vi have en sikker Overbeviisning derom. Spørgsmaalet om Kjøbenhavns politiske Stemning har aldeles Intet med denne Sag at gjøre, og jeg skal derfor heller ikke gaae ind paa en historisk Undersøgelse af, hvorvidt denne Stemning har forandret sig, eller om det er de Personer, som stode ligeoverfor Stemningen, der have forandret sig, medens Stemningen er bleven den samme. Jeg har kun taget Ordet efter den ærede Ordfører for at nedlægge en Indsigelse imod den stærke Appel til Følelsen, der gjordes i dette Tilfælde ved at betegne Minoriteterne som rettløse. Vil man tale om denne Retløshed, saa maa vi kassere hele vor Grundlov og vore Valgbestemmelser i det Hele, thi det gaaer dog ikke an at sige, at vi ville skabe en Ret for Minoriteterne paa dette Punkt, naar man maa sige, at hele Folkethingets Sammensætning og meget Andet i vor Forsatning er baseret paa, hvad man siger fører til Retløshed. Der hører en vis Overvægt af Majoriteten til, for at Regjerin- gen kan gaae, for hvilken man maa bøje sig, indtil man selv kan blive i Majoriteten. Jeg har i dette Halvaar flere Gange været i den Stilling at maatte bøje mig for Majoriteten her i Landstinget, men jeg har derfor ikke anset mig for retløs.

Andræ: Jeg troer, at det er værd at holde fast paa det, der er den egentlige Sand- hed, som ligger under nærværende Spørgsmaal, og det er, at saalænge man vedligeholder den Valgmaade, der nu finder Sted, saa tilintet- gjør man Interessen for Valgene og man til- veiebringer da saa kummerlige Resultater som dem, man har seet, hvor kun en saa overor- dentlig ringe Deel af dem, som Grundloven tillægger Ret til at medvirke ved disse Valg,